

Evli Olmayan Çalışan Kadınların Evlilik Kaygısıyla Psikolojik Sağlamlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

Research Of The Relationship Between Marital Anxiety And Psychological Resilience Of Unmarried Working Women

ÖZET

Araştırmada evli olmayan çalışan kadınların evlilik kaygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri yaş, medeni durum, eğitim durumu, psikolojik yardım alma durumu ve meslek durumu gibi demografik değişkenler açısından incelenmiştir. Çalışmanın katılımcı grubu 258 evli olmayan çalışan kadından oluşmaktadır. Çalışmaya katılan bireylerin psikolojik sağlamlık düzeyleri “Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği” ile evlilik kaygısı ise “Evlilik Kaygısı Ölçeği” ile sosyo-demografik değişkenler de araştırmacının hazırladığı “Kişisel Bilgi Formu” ile sağlanmış ve istatistiksel hesaplamalar SPSS 22.0 V istatistik programı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, evli olmayan çalışan kadınların psikolojik sağlamlık ile evlilik kaygısı toplam puanları arasındaki ilişki Pearson Correlation katsayısı ile belirlenmiş ve sonuçlar $P<0,001$ anlamlılık düzeyinde anlamlı olması uygun bulunmuştur. Evli olmayan çalışan kadınların psikolojik sağlamlık ile evlilik kaygısı toplam puanları ($r=-0,252$) arasında zayıf düzeyde negatif anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($P<0,001$). Dolayısı ile katılımcıların psikolojik sağlamlık düzeyi arttıkça evlilik kaygısı düzeyinin azalması beklenir. Araştırmada yaş dağılımına göre evlilik kaygısı ve psikolojik sağlamlık toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Medeni durumuna göre katılımcıların evlilik kaygısı toplam puanları arasında istatistiksel manada bir farklılaşma belirlenmediği fakat medeni duruma göre bireylerin psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında anlamlı bir fark tespit edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada boşanmış kadınların bekar kadınlara göre psikolojik sağlamlık toplam puanının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Evli olmayan çalışan kadınların psikolojik yardım alma durumuna göre evlilik kaygısı toplam puanları arasında herhangi bir farklılaşma belirlenememiş buna karşılık psikolojik sağlamlık toplam puanları arasında istatistiksel manada bir farklılık ispat edilmiştir. Psikolojik yardım almadığını ifade eden kişilerin destek alan bireylere göre psikolojik sağlamlık toplam puanının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmada katılımcıların eğitim durumuna göre evlilik kaygısı ve psikolojik sağlamlık toplam puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların meslek durumuna bakıldığında ise evlilik kaygısı toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık belirlenir iken, psikolojik sağlamlık puanları ($P=0,931$) arasında anlamlı seviyede bir farklılık tespit edilememiştir. Çalışmamızda, işçi olduğunu ifade eden kişilerin memur kişilere göre evlilik kaygı toplam puanının daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Evlilik Kaygısı, Psikolojik Sağlamlık

ABSTRACT

In this study, marital anxiety and resilience levels of unmarried working women were examined in terms of demographic variables such as age, marital status, educational background, getting psychological help status and professional status. The participant group of the study consists of 258 unmarried working women. The psychological resilience levels of the individuals who participated in the study were provided by the "Short Psychological Resilience Scale", the marriage anxiety by the "Marriage Anxiety Scale", and the socio-demographic variables by the "Personal Information Form" prepared by the researcher, and statistical calculations were carried out on the SPSS 22.0 V statistical program. In the study, the relationship between the psychological resilience of unmarried working women and the total scores of marital anxiety was determined by the Pearson Correlation coefficient, and the results were approved to be significant at the $P<0.001$ significance level. It was determined that there was a weak negative significant relationship between the resilience of unmarried working women and their total marital anxiety scores ($r=-0,252$). ($P<0.001$) Therefore, as the psychological resilience level of the participants increases, it is expected that the level of marital anxiety decreases. In the study, no significant difference could be found between the total scores of marital anxiety and psychological resilience according to age distribution. It was concluded that there was no statistical difference between the total marital anxiety scores of the participants according to their marital status, but a significant difference was determined between the psychological resilience levels of the individuals. In the study, it was determined that the total resilience score of divorced women is higher than those of single women. No difference was found between the total scores of marital anxiety according to the psychological help-seeking status of unmarried working women, however, a statistical difference was demonstrated between the total scores of psychological resilience. It was determined that people who stated that they did not receive psychological help had a higher total score of psychological resilience than those who received support. In the study, it was determined that there was no statistically significant relationship between the total scores of marital anxiety and psychological resilience according to the education level of the participants. When the occupational status of the participants was examined, a significant difference was determined between the total marital anxiety scores, but no significant difference was found between the psychological resilience scores ($P=0.931$). In our study, it was determined that the total score of marriage anxiety was lower in people who stated that they were workers compared to civil servants.

Keywords: Marriage, Marriage Anxiety, Psychological Resilience

EVLİ OLMAYAN ÇALIŞAN KADINLARIN EVLİLİK KAYGISIYLA PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

* Bu makale bir dönem projesinden üretilmiştir.

¹ Psikolojik Danışman, Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Samsun, Türkiye, ORCID: 0009-0008-7243-5704

² Doç. Dr., Ondokuzmayıs Üniversitesi, Çocuk Gelişimi, Samsun, Türkiye, ORCID: 0000-0002-5027-2536

³ Psikolojik Danışman, Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Samsun, Türkiye, ORCID: 0009-0001-3300-6922

⁴ Psikolojik Danışman, Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Samsun, Türkiye, ORCID: 0009-0004-2213-4891

⁵ Psikolojik Danışman, Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Samsun, Türkiye, ORCID: 0009-0002-9605-1795

Fatma Çulha¹
Yaşar Barut²
Eliz Kahraman³
Talip Ataş⁴
Serkan Karataş⁵

How to Cite This Article

Çulha, F., Barut, Y., Kahraman, E., Ataş, T. & Karataş, S. (2023). "Evli Olmayan Çalışan Kadınların Evlilik Kaygısıyla Psikolojik Sağlamlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:112; pp:7271-7278. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sss.70472>

Arrival: 06 May 2023

Published: 30 June 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Yakın ilişkiler kapsamında ele alınan evlilik herkesçe bilinen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Evlenme, çift halinde bir araya gelme davranışı iken birlikte inşa edilen bu birlikteliğe de “evlilik” adını vermişlerdir (Çakırlar, 2012). Stutzer (2006), evliliği kadın ve erkek arasında sadakat bağı oluşturan ve cinsel ilişkileri resmiyete bağlayan bir yapı olarak tanımlamaktadır. Yine benzer bir tanımla evlilik, bir erkeğin sürekli olarak eşine cinsel manada ulaşım hakkını kazandığı ve kadının da doğum yapabilme hakkına kavuştuğu bir tür anlaşmadır (Burç, 2018).

İnsan yaşamındaki en önemli kararlardan biri olan evlilik; evlilik kaygısı yüksek olan bireyler için çok zor bir karar olabilir. Bunun sebebi kişinin kendini hiçbir zaman evliliğe tam olarak hazır hissetmemesi olabilir. Evliliğin kendi yaşamını engelleyeceğinden, baskı altına alacağından endişe edebilirler. Bu da hayat standartlarının bozulmasına ve duygusal ilişkilerinin zarar görmesine neden olabilir (Çelik ve Erkilet, 2019). Evlilik kaygısı kavramına baktığımızda ise henüz evlenmemiş özellikle genç kadınlar için meçhul bir süreç olabilir (Güler, 2021). Kişi yaşamını paylaşmak istediği insanı ararken öte taraftan evlilik sonrasındaki süreçte nelerin farklılaşacağı ile ilgili duygusal ikilem yaşayabilir. Bireyin yaşamdaki tecrübeleri, yaşantısal hikayeleri, aile yapısı, model aldığı ebeveynlerin evliliği, aile kültürü, eğitim düzeyi, evlilikle ilgili oluşturduğu beklenti ve algılar gibi birçok etken bu ikileme sebep olabilir. Bu etkenler göz önüne alındığında yaşantıyı paylaşmak, sosyal ve özel hayatta ortak bir sorumluluk çatısında buluşmak, aile bütünlüğünü sağlamak, evlilik birliğine dönük olumsuz yargıların oluşmasına sebep olurken endişe ve kaygıya da sebep olabilir (Sezer, 2019).

Evlilik öncesinde kişilerde oluşan kaygının sebepleri şu şekilde sıralanabilir; evliliğin özgürlüğü kısıtlayacağı düşüncesi, cinsel olarak uyumu yakalama endişesi, yeni bir sorumluluk altına girme fikri, evlilikte sadakatın olmayacağı korkusu, anlaşılmayı isteme. Evlilik insan hayatında önemli bir dönüm noktası olarak görüldüğü için ve yaşamın geri kalanının bütünü etkileyen bir kurum olması sebebiyle evlilik kaygısını anlayabilmek günümüzde elzem hale gelmiştir (Kestir, 2021). Yaşadığımız çağda kadınlar iş hayatında daha fazla yer alarak finansal özgürlüğünü elde etmişlerdir. Böylelikle yaşamını yönlendirebilen kadınlar geçmiş zamandan farklı olarak evlilik hususunda bağımsız kararlar alabilmeye başlamışlardır. Fakat son zamanlarda değişen bu durum toplum tarafından anormal karşılanarak evlilik yönünde baskıya sebep olabilmektedir. Kadınların kaygı yaşamalarına böyle durumlar da sebep olabilmektedir (Chen et al., 2014).

Evlilik kararı alan kişilerin evliliğe atfettikleri mananın aynı doğrultuda olması ehemmiyet göstermektedir. Bu ehemmiyet, evliliğin sağlıklı ilerlemesi ve evlilik doyumunu açısından gereklidir. Evliliği pozitif anlamlandıran kadın ve erkeğin evlilik beklentisi de eş değer ve pozitif olacağı için sağlam ve sonu ayrılıkla bitmeyen bir izdivaç gerçekleştirmeleri ihtimali yüksektir. Aksi durumda evliliğe atfedilen mananın çok farklı olduğu bir birliktelikte, evlilik beklentisi farklılaşacağından kadın ve erkek arasında anlaşmazlıklar gün yüzüne çıkabilir ve birliktelik ayrılık ile sonuçlanabilir (Yıldırım, 2019).

Psikolojik sağlamlık, olumsuz bir durumla yüz yüze gelindiğinde, kişisel ve sosyal risk faktörleri ile koruyucu faktörlerin etkileşimi sonucunda, kişinin yaşamındaki değişikliklere adaptasyonunu içerir (Kararımak, 2006). Psikolojik sağlamlık kavramına genel manada bakıldığında kişinin travmatik olaylar veya gerilimli durumlar karşısında dirençli durmak ve yeni durumlara kolay adapte olmakla kendini gösteren bir karakter özelliği olduğu söylenebilir (Aydoğdu, 2013). Hoşoğlu ve diğerlerine göre (2018) ise psikolojik sağlamlıkta gerek bireysel özelliklerin gerekse birey-çevre etkileşiminin önemli bir rolü olduğu görülmektedir. Sobutay (2023) ise ortaya çıkan tüm tanımlamalar sonucunda psikolojik sağlamlığın pozitif ve dinamik bir adaptasyon süreci olduğunu söylemiştir. Kişilerin psikolojik sağlamlıklarının, evlilik ilişkisinin niteliği ve benlik saygısı ile yakından ilgilidir (Kim ve McKenry, 2002). Çiftler için evlenme sıkıntısının kaygı ve psikolojik açıdan risk faktörü olabileceği fakat bununla birlikte kadınların evlilikte daha fazla sıkıntı yaşama ihtimali doğurabileceği söylenmektedir (Scott ve ark., 2010). Evli olmayan kadınların evlilik kaygısı evliliğe karşı beklentilerini ve bakış açılarını etkilemektedir. Bu durumlardan yola çıkarak araştırma evli olmayan çalışan kadınlarda evlilik kaygısı ve psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma, katılımcıların evlilik kaygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya çalışan, nicel araştırma deseninin bir çeşidi olan ilişkisel tarama araştırma modelindedir. İlişkisel tarama modeli iki ya da daha fazla değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini incelemeyi amaç edinen araştırma modelleridir (Karasar, 2005).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2022 yılında Samsun ili sınırlarında yaşamakta olan evli olmayan çalışan kadınlar oluşturmakta olup örneklemini ise evli olmayan çalışan kadınlar içerisinde tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş 258 kadın oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan evli olmayan çalışan kadınların bazı sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Katılımcılarının Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Yaş	n	%
25 yaş ve altı	52	20,2
26-30 arası	91	35,3
31-35 arası	70	27,1
36-40 arası	27	10,5
41 yaş ve üstü	18	7,0
Toplam	258	100,0
Medeni Durumu	n	%
Boşanmış Dul	23	8,9
Bekar	235	91,1
Toplam	258	100,0
Eğitim Durumu	n	%
Ortaokul ve Lise	12	4,7
Lisans	201	77,9
Lisansüstü	45	17,4
Toplam	258	100,0
Meslek Durumu	n	%
Serbest Meslek	36	14,0
İşçi	56	21,7
Memur	166	64,3
Toplam	258	100,0
Psikolojik Yardım Alma Durumu	n	%
Evet	84	32,6
Hayır	174	67,4
Toplam	258	100,0

Araştırmaya gönüllü olarak katılan kadınların %35,3’ü 26-30 yaş aralığında, %91,1’i hiç evlenmemiş, %77,9’u lisans mezunu, %64,3’ü memur, %67,4’ü ise psikolojik yardım almadığını beyan etmiştir (Tablo 1).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların sosyo-demografik durumlarını belirlemek amacıyla, araştırmacı tarafından oluşturulmuş 5 sorudan oluşan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu yanında kullanılan ölçekler şu şekildedir;

Evlilik Kaygısı Ölçeği (EKÖ):

Katılımcıların evlilik kaygısı düzeyini ölçmek amacıyla ise Çelik ve Erkilet (2019) tarafından geliştirilmiş “Evlilik Kaygısı Ölçeği (EKÖ)” kullanılmıştır. Bu ölçek 13 maddeden oluşan ve 4’lü likert tipinde; Kesinlikle katılmıyorum (0), Katılmıyorum (1), Katılıyorum (2), Tamamen katılıyorum (3) şeklinde derecelendirmelere sahip bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek toplam puan aralığı 0-39 arasındadır. Ortaya çıkan puan yükseldikçe, evlilik kaygısının da yüksek olduğunu ifade etmektedir. Evlilik kaygısı ölçeğinin güvenirlik düzeyi Cronbach-Alpha iç tutarlılık katsayısı test-tekrar test ile madde analizi de düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu hesaplanarak incelenmiştir. Yapılan analiz sonucu ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0,93 bulunmuştur. Ayrıca korelasyon analizi ile elde edilen test tekrar test sonucu ölçeğin tutarlılık/kararlılık katsayısının 0,79 olduğu görülmüştür.

Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ)

Katılımcıların psikolojik sağlamlık düzeylerinin belirlenmesi için ise Smith ve ark. (2008) tarafından geliştirilen ve Doğan (2015) tarafından Türkçe’ye uyarlanan “Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ)” kullanılmıştır. Bu ölçek ölçek, 6 maddeden oluşan 5’li Likert tipi bir ölçme aracıdır. Ölçekte “Hiç Katılmıyorum” 1 puan, “Tamamen Katılıyorum” 5 puan olarak puanlanmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, yüksek dayanıklılığı gösterir. Doğan’ın (2015) çalışmasında ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0,83, Cronbach α güvenirliği ise 0,81 olarak hesaplanmıştır.

Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada verileri, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu’ndan 28/10/2022 tarih ve 2022/863 sayılı kararına dayanarak toplanmıştır. Araştırma verileri Google formlar aracılığıyla online olarak toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin istatistiksel değerlendirilmesinde normallik varsayımı Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testi yapılarak başlanmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiği sonucuna varılmıştır ($P>0,05$). Çalışmada, ölçek toplam puanlarının medeni durum ve psikolojik yardım alma durumu değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t-testi, yaş, eğitim durumu ve meslek değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği ise Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey çoklu karşılaştırma testi ile belirlenmiştir. Çalışmada katılımcıların EKÖ ile KPSÖ toplam puanları arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile tespit edilmiştir. Tüm istatistiksel hesaplamalarda SPSS 22.0 V. istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırma bulguları, n (%), ortalama, standart sapma değerleri olarak verilmiş olup, bulgular $p<0,05$ düzeyinde anlamlı kabul edilmiştir.

Araştırmada evli olmayan çalışan kadınların ölçek maddelerine verdiği cevapların iç tutarlılığını kontrol etmek amacı ile güvenilirlik katsayıları (cronbach alpha) hesaplanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların ölçek maddelerine verdikleri cevaplara ait iç tutarlılık katsayıları

Ölçekler	İç Tutarlılık Katsayısı	Değerlendirme
Evlilik Kaygısı Ölçeği	0,933	Yüksek Düzeyde Güvenilir
Psikolojik Sağlık Ölçeği	0,880	Yüksek Düzeyde Güvenilir

Yapılan iç tutarlılık güvenilirlik testi sonuçları incelendiğinde evlilik kaygısı ölçeği ve kısa psikolojik sağlık ölçeğinin yüksek düzeyde güvenilir cevaplar içerdiği tespit edilmiştir (Tablo 2). Maddelerin iç tutarlılık katsayısı yükseldikçe, maddelerin kendi arasında tutarlı ve aynı zamanda eş özellikleri ölçtüğü dile getirilebilir.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde ham verilerin analizinden sonra elde edilen bulgulara ve bu bulgularla ilgili yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 3. Evli Olmayan Çalışan Kadınların Evlilik Kaygısı ve Psikolojik Sağlık Ölçeği Puanlarının Yaş Dağılımına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçları

Ölçekler	Yaş dağılımı	n	Ortalama	SS	P-değeri
Evlilik Kaygısı Ölçeği	25 yaş ve altı	52	26,79	8,39	0,540
	26-30 arası	91	28,69	7,39	
	31-35 arası	70	29,01	7,81	
	36-40 arası	27	27,85	7,46	
	41 yaş ve üstü	18	29,00	6,16	
Psikolojik Sağlık Ölçeği	25 yaş ve altı	52	18,58	4,69	0,083
	26-30 arası	91	18,30	4,85	
	31-35 arası	70	18,69	4,81	
	36-40 arası	27	20,93	4,42	
	41 yaş ve üstü	18	20,39	5,40	

Araştırmada evli olmayan çalışan kadınların yaş dağılımına göre evlilik kaygısı ($P=0,540$) ve psikolojik sağlık toplam puanlarında ($P=0,083$) anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (Tablo 3).

Tablo 4. Evli Olmayan Çalışan Kadınların Evlilik Kaygısı ve Psikolojik Sağlık Ölçeği Puanlarının Medeni Duruma Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçları

Ölçekler	Medeni Durum	n	Ortalama	SS	P-değeri
Evlilik Kaygısı Ölçeği	Boşanmış Dul	23	30,91	7,94	0,089
	Bekar	235	28,08	7,58	
Psikolojik Sağlık Ölçeği	Boşanmış Dul	23	21,52	3,81	0,006
	Bekar	235	18,62	4,86	

Araştırmada, medeni durumuna göre katılımcıların evlilik kaygısı ($P=0,089$) toplam puanları arasında istatistiki bir farklılık belirlenemez iken, psikolojik sağlık toplam puanları ($P=0,006$) arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur (Tablo 4). Araştırmada boşanmış dul kadınların hiç evlenmemiş kadınlara göre psikolojik sağlık toplam puanının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5. Evli Olmayan Çalışan Kadınların Evlilik Kaygısı ve Psikolojik Sağlık Ölçeği Puanlarının Psikolojik Yardım Alma Duruma Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçları

Ölçekler	Psikolojik Yardım Alma	n	Ortalama	SS	P-değeri
Evlilik Kaygısı Ölçeği	Evet	84	29,37	7,02	0,129
	Hayır	174	27,83	7,89	
Psikolojik Sağlık Ölçeği	Evet	84	17,36	4,98	0,001
	Hayır	174	19,61	4,61	

Araştırmada bireylerin psikolojik yardım alma durumuna göre evlilik kaygısı ($P=0,129$) toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık belirlenemez iken, psikolojik sağlık toplam puanları ($P<0,001$) arasında anlamlı bir farklılık

tespit edilmiştir (Tablo 5). Araştırmada psikolojik yardım almadığını beyan eden bireylerin destek alan bireylere göre psikolojik sağlık toplam puanının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6. Evli Olmayan Çalışan Kadınların Evlilik Kaygısı ve Psikolojik Sağlık Ölçeği Puanlarının Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçları

Ölçekler	Eğitim Durumu	n	Ortalama	SS	P-değeri
Evlilik Kaygısı Ölçeği	Ortaokul ve Lise	12	25,33	7,20	0,144
	Lisans	201	28,15	7,48	
	Lisansüstü	45	29,91	8,28	
Psikolojik Sağlık Ölçeği	Ortaokul ve Lise	12	19,17	1,80	0,900
	Lisans	201	18,81	4,89	
	Lisansüstü	45	19,13	5,22	

Araştırmada katılımcıların eğitim durumuna göre evlilik kaygısı ($P=0,144$) ve psikolojik sağlık toplam puanları ($P=0,900$) arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (Tablo 6).

Tablo 7. Evli Olmayan Çalışan Kadınların Evlilik Kaygısı ve Psikolojik Sağlık Ölçeği Puanlarının Mesleğe Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçları

Ölçekler	Meslek Durumu	n	Ortalama	SS	P-değeri
Evlilik Kaygısı Ölçeği	Serbest Meslek	36	27,11 ab	8,68	0,002
	İşçi	56	25,59 b	7,75	
	Memur	166	29,52 a	7,11	
Psikolojik Sağlık Ölçeği	Serbest Meslek	36	19,14	5,81	0,931
	İşçi	56	18,75	4,42	
	Memur	166	18,87	4,78	

Araştırmada katılımcıların meslek durumuna göre evlilik kaygısı ($P=0,002$) toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık belirlenir iken, psikolojik sağlık toplam puanları ($P=0,931$) arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (Tablo 7). Araştırmada, memur olduğunu beyan eden bireylerin işçi bireylere göre evlilik kaygısı toplam puanı daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 8. Evlilik Kaygısı ile Psikolojik Sağlık Arasındaki İlişki Pearson Korelasyon sonuçları

	r	Psikolojik Sağlık Ölçeği
Evlilik Kaygısı Ölçeği	-0,252	
	p	,000

Araştırmada, bireylerin psikolojik sağlık toplam puanları ile evlilik kaygısı toplam puanları arasında ($r=-0,252$) zayıf düzeyde negatif anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($P<0,001$). Dolayısı ile katılımcıların psikolojik sağlık düzeyi arttıkça evlilik kaygı düzeyinin azalması beklenir.

SONUÇ

Araştırma bulgularına göre evlilik kaygısı ölçeği toplam puanları ile psikolojik sağlık ölçeği toplam puanları arasında zayıf ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Evli olmayan kadınlarda psikolojik sağlık düzeyi arttıkça evlilik kaygı düzeyinin azalacağı, evlilik kaygı düzeyi azaldıkça da psikolojik sağlık düzeyinin artış gösterdiği söylenebilir. Bu bulguya dayanarak zayıf da olsa evlilik kaygısında psikolojik sağlamlığın etkisi olduğu benzer şekilde psikolojik sağlamlığın da evlilik kaygısında bir etkisi olduğunu söyleyebiliriz.

Yaptığımız araştırmada eğitim durumu ile evlilik kaygısı ilişkisi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Araştırmamızdan farklı bir sonuca ulaşan Süzer (2003), kadınların eğitim durumunun kaygı düzeylerini etkilediğini ifade etmiştir şöyle ki; eğitim düzeyi arttıkça kaygı düzeyinin azaldığı söylenebilir. Akın (2022) ise yaptığı araştırmada bulgularımıza tezat olarak ilkökul-ortaokul mezunu olanlardan üniversite mezunu olanlara kadar evlilik kaygısının giderek azaldığı sonucuna ulaşmıştır. Çalışmamızın sadece kadınlar üzerinde yapılmış olmasının bu farklı sonuçları elde etmemize neden olabileceğini düşünüyoruz. Araştırma sonucumuza benzer bir sonuca ulaşan Sönmez (2022), bireylerin eğitim durumu ile evlilik kaygısı arasında anlamlı ilişki olmadığı sonucunu elde etmiştir.

Yaptığımız araştırmada eğitim durumu ile psikolojik sağlık ilişkisi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Çalışmamızı destekleyen Yıldız (2018), araştırmasında kadınların psikolojik sağlık puanlarının eğitim durumuna göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Çalışmamızı destekleyen bir başka çalışma olan Turan'a (2023) göre eğitim durumu değişkeninin bireylerin psikolojik sağlık düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ifade etmiştir. Araştırmamızla paralellik göstermeyen özel eğitim öğretmenleriyle yapılan Gökmen'in (2014) çalışmasında ise yüksek lisans mezunu yöneticilerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin lisans mezunu olanlardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucumuzda yaş dağılımına göre evlilik kaygısı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bu örneklem grubu için evlilik kaygısı puanlarının yaş parametresine göre istatistiki olarak anlamlı bir ilişki

göstermemesi; yaş değişkeninin evlilik kaygısı düzeyinde önemli bir farklılığa neden olmadığı şeklinde bir yorum yapılabilir. Çalışmamızı destekler nitelikte olan Güler'in (2021) araştırmasında 18-25 yaş arası bireylerle yaptığı evli olmayan bireylerde evlilik kaygısı, evliliğe yükledikleri anlam ve evlilik beklentilerini incelediği çalışmasında evlilik kaygısı ve yaş arasında anlamlı ilişki olmadığını bulmuştur. Yine araştırmamızı destekler nitelikte olan bir diğer çalışma ise Sezer'in (2019) yaptığı araştırmadır. Bu araştırmada da evlilik kaygısının yaş ile anlamlı ilişkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmamızla aksi sonuçlara sahip Kestir (2021), 32 yaş üzeri bireylerde, daha küçük yaşa sahip olanlara göre evlilik kaygısının arttığı sonucuna ulaşmıştır. Bunlara ek olarak Payat'ın (2021) yaptığı araştırmada yer alan bireylerin evlilik kaygı düzeyleri ile mutluluk korkusu düzeyleri arasındaki ilişkinin yaşa göre değişip değişmediğini sınamak için yapılan araştırmalar sonucunda evlilik kaygısı ile mutluluk korkusu arasındaki ilişkinin yaşa göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Araştırma sonucumuzda yaş dağılımına göre psikolojik sağlık toplam puanları arasında istatistiksel anlamda bir farklılık tespit edilememiştir. Bulgularımızı destekleyen Keçili (2022), öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerini incelediği çalışmasında yaşa göre anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiştir. Bulgularımızı destekleyen yine başka bir çalışma ise Akpınar'ın (2021) öğretmenlerle yaptığı çalışmadır. Bu araştırmada öğretmenlerin yılmazlık toplam puanlarının yaşa göre anlamlı bir farklılık ifade etmediğini belirtmiştir. Araştırma sonucumuzdan farklı olarak Aydın ve Egemberdiyeva (2018), üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmasında yaşın psikolojik sağlık düzeylerinin anlamlı değişkenleri olduğunu tespit etmişlerdir. Yine üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ve yalnızlık düzeylerinin incelendiği başka bir çalışmada üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık puanlarını, yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı düzeyde yordadıkları tespit edilmiştir (Kılıç, 2014). Yıldız'ın (2018) yaptığı araştırma sonuçlarına göre ise kadınların psikolojik iyi oluş düzeylerinin yaş değişkenine göre farklılık gösterdiğini ifade etmiştir. Bu sonuçlara göre 35-39 yaş aralığındaki kadınların 19-24 yaş aralığındaki kadınlara göre psikolojik iyi oluş puanlarının daha düşük olduğu belirlenmiştir. Yıldız, bu durumun sebebini 19-24 yaş aralığındaki kadınların daha az olumsuz yaşam deneyimi yaşamış olmasına bağlamıştır. Bir başka araştırma sonucumuzu desteklemeyen Duman'ın (2016) çalışmasında üniversite okuyan kadın öğrencilerin öznel iyi oluşlukları ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Kur'an kurslarına düzenli giden kadınlar arasında yapılan Acar'ın (2014) araştırmasında ise psikolojik iyi oluş ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç bizim araştırmamızla paralellik göstermektedir. Bizim bulgularımızla paralellik gösteren başka bir çalışma ise Kaya'nın (2019) çalışmasıdır. Bu çalışma da psikolojik dayanıklılığın yaşa göre farklılaşmadığını göstermiştir. Tennant ve arkadaşları (2007) ise 25-34 yaş arasındaki bireylerin 16-24 yaş arasındaki bireylere göre zihinsel iyi oluş düzeyinin, daha düşük olduğunu ortaya koymuştur. Park ve arkadaşları (2015) ise bunun tersi olarak ise yaş ilerledikçe mental iyi oluş düzeyinin arttığını belirlemişlerdir.

Araştırma sonucumuzda medeni duruma göre psikolojik sağlık toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Örneğin;boşanmış bireylerin hiç evlenmemiş bireylere göre psikolojik sağlıklarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bulgularımızı desteklemeyen Yıldız'ın (2018) araştırmasında kadınların psikolojik iyi oluş toplam puanlarının medeni durum açısından değişiklik göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yine benzer şekilde DüNDAR ve Demirli'nin (2018) yaptığı araştırma sonucunda da bireylerin psikolojik iyi oluş seviyelerinin medeni durumlarına göre farklılık göstermediği; evli, bekar ya da eşinden ayrılmış bireylerin benzer psikolojik iyi oluş seviyelerine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin psikolojik iyi oluşlarının medeni durumlarına göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşan Aydemir'in (2023) çalışması da araştırmamızla paralellik göstermeyen bir diğer çalışmadır. Araştırma bulgularımızı destekleyen Bıçak'ın (2021) çalışmasında ise medeni durum değişkenine göre öğretmenlerin öznel iyi oluşlarının istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar oluşturduğu saptanmıştır.

Araştırmanın bir başka sonucuna göre bireylerin meslek durumuna göre psikolojik sağlık toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Alanyazında konuyla ilgili sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Kaya'ya (2019) göre katılımcıların meslek durumuna göre psikolojik dayanıklılıklarının anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Başka bir çalışma olan Bektaş ve Özben'in (2016) yaptığı araştırmada bireylerin psikolojik sağlık ve çalışma durumu arasında anlamlı fark bulunamamıştır.

Çalışmamızın son değişkeni olan psikolojik yardım alıp almama değişkenine göre bireylerin psikolojik sağlık düzeylerinde anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Araştırmada psikolojik destek almadığını beyan eden bireylerin destek alan bireylere göre psikolojik sağlık toplam puanının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonucumuzla uyumayan Kaya'nın (2019) kayıp yaşayan yetişkinlerle yaptığı çalışmasında daha önce psikolojik destek alma durumunun psikolojik sağlıkla arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Atalan ve Kabasakal (2022) ise özel gereksinimli çocuk sahibi ebeveynlerle yaptığı çalışmada psikolojik sağlık toplam puanları ile bireyin daha önce psikolojik destek alma durumu arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır. Akpınar'ın (2021) öğretmenlerle yaptığı çalışma ise bulgularımızı destekler niteliktedir. Bu çalışmada yılmazlık

toplam puanlarının psikolojik yardım alma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu değişkenle ilgili daha net değerlendirme yapabilmek için daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırma sonuçlarına bakarak okuyucular için aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

- ✓ Araştırma sonuçlarının alanyazındaki bazı araştırmalarla benzer sonuçlar gösterirken bazı araştırmalarla ters yönde veya farklılaşan sonuçlar gösterdiği belirlenmiştir. Bu durumun alınan örneklemden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Yalnızca Samsun ilinde yaşayan rastgele seçilen 258 evli olmayan çalışan kadın ile gerçekleştirilen çalışmada katılımcıların demografik özelliklerinin dengeli dağılmamış olmasının da sonuçları etkilemiş olması olasıdır. Bu sebeple örneklem sayısı artırılıp daha kapsamlı araştırma yapılabilir. Gelecekte yapılacak evlilik kaygısı ve psikolojik sağlık ilişkisine dönük araştırmalarda farklı ülkelerde yaşayan katılımcılarla yapılp bu araştırmaların karşılaştırılmasının alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- ✓ Bu çalışma evli olmayan çalışan kadınların sadece yaş, medeni durum, eğitim durumu, psikolojik yardım alma durumu ve meslek durumu değişkenlerine göre evlilik kaygısı ve psikolojik sağlık ilişkisini içermektedir. Benzer çalışma evli olmayan çalışmayan kadınlarla da gerçekleştirilebilir. Çalışan ve çalışmayan evli olmayan kadınların evlilik kaygısı ve psikolojik sağlık ilişkisi arasında farklılık olup olmadığı incelenebilir.
- ✓ Evlilik kaygısı alanyazında yeni bir kavram olduğundan hakkında kısıtlı çalışma bulunmaktadır. Evlilik kaygısının başka hangi değişkenlerden etkilendiğini incelemek adına daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır. Bu nedenle farklı değişkenler ve çeşitli örneklemlerde daha fazla tekrarlanabilir.

KAYNAKÇA

Acar, H. (2014). *Kur'an kurslarına devam eden kadınlar arasında dindarlık biçimleri, dini başa çıkma faaliyetleri ve psikolojik iyilik halleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Akın, M. (2022). *Evlenmemiş bireylerde evlilik kaygısı düzeyinin belirlenmesi, ruhsal hastalık riski ve yaşam kalitesi ile ilişkisinin araştırılması* (Tıpta Uzmanlık Tezi). Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adana.

Akpınar, M. (2021). *Öğretmenlerin yakın ilişki yaşantıları ve yılmazlık düzeylerinin psikolojik yardım alma tutumuna etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Atalan, G. ve Kabasakal, H.Z. (2022). Özel gereksinimli çocuk sahibi ebeveynlerde psikolojik yardım almaya ilişkin tutum, psikolojik sağlık ve eş desteği ilişkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(84), 173-187.

Aydemir, İ. (2023). *Okul öncesi öğretmenlerinin teknoloji tutumları, pedagojik inanç sistemleri, psikolojik dayanıklılık ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Aydın, M. ve Egemberdiyeva, A. (2018). Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlık düzeylerinin incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 3(1), 37-53.

Bektaş, M. ve Özben, Ş. (2016). Evli bireylerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin bazı sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 215-240.

Bıçak, M. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile mesleki tükenmişlikleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.

Burç, P.E. (2018). Evlilik ve aile olguları üzerinden gündelik hayata sosyo-kültürel bir bakış. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(13), 135-141.

Chen R., Piercy F.P, Miller J.K. & Austin J.P. (2017). Chinese and American individuals' mate selection pressures: Self-focused vs. mate-focused. *J. Comp. Fam. Stud.* 48(1), 97-112.

Çakırlar, A. (2012). *Polislerde evlilik uyumunu etkileyen bazı değişkenlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Çelik, E., & Erkilet, G. (2019). Evlilik kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ege Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 47-57.

Doğan, T. (2015). Kısa psikolojik sağlık ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Happiness & WellBeing*, 3(1), 93-102.

Dündar, Z. ve Demirli, C. (2018). Medeni durumları farklı olan çalışanların psikolojik iyi olma düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Educational Reflections*, 2(2). 1-10.

Güler, K. (2021). *Evli olmayan bireylerin evlilik kaygısı ile evliliğe yükledikleri anlam ve evlilik beklentileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

- Gökmen, B. (2014). *Özel eğitim okulu yöneticilerinin psikolojik dayanıklılık ve iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hoşoğlu, R., Fıncı Kodaz, A., Yılmaz Bingöl, T. ve Vural Batık, M. (2018). Öğretmen adaylarında psikolojik sağlamlık. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(14), 217-239. Doi: 10.26466/opus.405751
- Kararınmak, Ö. (2006). Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 3(26), 129-142.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, M.E. (2019). *Kayıp yaşayan yetişkinlerin psikolojik dayanıklılıkları ve psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Keçili, B. (2022). *Özel eğitim öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık öz yeterlik vepsikolojik yardım alma tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kestir, K.(2021). *Evlilik kaygısının yordayıcısı olarak beden algısı,cinsel benlik şeması ve ana-babaya bağlanma stilleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Kılıç, Ş. D. (2014). *Üniversite öğrencilerinin yalnızlık ve psikolojik dayanıklılıklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Kim, H.K. & McKenry, P.C. (2002). The relationship between marriage and psychological well-being: A longitudinal analysis. *Journal of Family Issues*, 23, 885-911. Doi: org/10.1177/019251302237296
- Payat, Ş. (2021). *Genç yetişkinlik çağındaki bireylerin evlilik kaygısı ile mutluluk korkusu arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Scott, K.M., Wells, J.E., Angermeyer, M., Brugha, T.S., Bromet, E., Demyttenaere, K., ... & Karam, A.N. (2010). Gender and the relationship between marital status and first onset of mood, anxiety and substance use disorders. *Psychological Medicine*, 40(9), 1495-1505.
- Sezer, S. (2019). *Evlili olmayan bireylerde evlilik kaygısı ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ve umutsuzluk arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sobutay, S. (2023). *Erişkinlerde yeme tutumunun yordayıcıları: çocuklukta onaylamayan çevre,dürtüsellik,depresyon,anksiyete ve psikolojik sağlamlık* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Stutzer, A., & Frey, B. (2006). Does marriage make people happy, or do happy people get married. *The Journal of Socio-Economics*, (35), 326-347.
- Süzer, F. (2003). *Evlilik üzere olan çiftlerin kaygı durumu ve danışmanlık gereksinimi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tennant, R., Hiller, L., Fishwick, R., Platt, S., Joseph, S., Weich, S., Parkinson, J., Secker, J., Brown, S. (2007). The warwick-edinburgh mental well-being scale (WEMWBS): development and UK ;validation. *Health and Quality of Life Outcomes* 5, 63.
- Turan, M.G. (2023). *Çalışan kadınların toplumsal cinsiyet algılarının,psikolojik sağlamlık düzeyleri ve stresle baş etme yöntemleriyle olan etkileşimi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Yıldırım, N.H. (2019). *Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri ile evliliğe yükledikleri anlam ve eş seçme kriterleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldız, B. (2018). *Çalışan ve çalışmayan kadınların sosyal görünüş kaygısı ve psikolojik iyi oluşaısından incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.